

Economie HAVO 2021 – tijdvak 2

Aanbevelingen voor de correctie, als aanvulling op het correctievoorschrift (CV) van het CvTE

Opmerking: formeel is/blijft het correctievoorschrift van het CvTE leidend.

Opgave 1 – Eigen risico en aanvullende verzekering

Vraag 1

Vraag 2

- Oligopolie enige juiste marktform.
- Vraag aan het CvTE: is een uitleg waarin een beperkt aantal aanbieders is verwoord, juist.

Reactie CvTE:

Uitsluitend 'weinig aanbieders' is niet voldoende, want zonder aantoonbaar gebruik van bron 1 is dan niet te beoordelen of de kandidaat de informatie uit bron 1 op een juiste manier heeft gebruikt.

Vraag 3

Vecon heeft het volgende voorgelegd aan het CvTE:

Bij de deelscore van bron 2 is het deel van het antwoord achter de komma, voor zover het betrekking heeft op 'minder risico-avers zijn', een herhaling van de eerste zin, en dus niet nodig voor het toekennen van de deelscore, en zou dus tussen haakjes geplaatst kunnen worden.

Reactie CvTE:

Het gedeelte achter de komma kan niet tussen haakjes geplaatst worden. Voor de komma wordt het relevante gegeven in de bron genoemd. Achter de komma wordt het betreffende concept toegepast. Alle onderdelen van de gegeven voorbeeldantwoorden zijn daarom noodzakelijk.

Het gedeelte achter de komma - in het bijzonder de woorden 'waaruit valt af te leiden' - is noodzakelijk om de koppeling expliciet te maken. Daarom kan in dit voorbeeldantwoord dit gedeelte niet tussen haakjes.

Vraag 4

Vraag 5

De (bijna) zekere gebeurtenis moet verwoord zijn voor de 2^e deelscore.

Opgave 2 – Een handelsoorlog

Vraag 6

- 1^e deelscore:
Een andere verwoording van ‘onder de prijs op hun thuismarkt’ is ook juist, zoals “onder de kostprijs” / ”onder de marktprijs” in plaats van ‘onder de prijs op hun thuismarkt’.
- Is 2^e deelscore nodig? Het gaat om het mogelijk maken van dumping...
Deze vraag heeft Vecon voorgelegd aan het CvTE.
Reactie CvTE:
Wij zien geen reden het voorbeeldantwoord te herzien of uit te breiden. Voor dumping is daadwerkelijke afzet noodzakelijk.

Vraag 7

2^e deelscore: verwoorden van minder uitgaven nodig om naar de LR te gaan.
De tekst tussen haakjes is vakinhoudelijk ook goed, en is voldoende (met toevoeging van ‘een gelijkblijvende export’) voor het 2^e punt (zonder gebruik te maken van de uitgaven).

Vraag 8

- 1^e deelscore:
 - Antwoorden via productinnovatie kunnen goed zijn.
 - ‘Arbeidsproductiviteit hoger worden’ kan vervangen worden door ‘kostprijs lager worden’
- 2^e deelscore:
Export is al een hogere ontvangst; moet dat erbij?
Deze vraag heeft Vecon voorgelegd aan het CvTE.
Reactie CvTE:
Een andere verwoording van ‘hogere ontvangsten’ kan ook juist zijn.

Vraag 9

Vraag 10

- Doorwerkfouten mogelijk (bij 2^e en 3^e deelscore)
- 1^e deelscore: 0p of 1p.
- 2^e deelscore:
Een correct toegepaste best-response-methode (streepjesmethode) is ook goed.
- 2^e deelscore: opmerking: “/” vreemd; zou eigenlijk moeten zijn ‘en’.
CvTE geeft er nog een reactie op.
Reactie CvTE:
Er komt een aanvulling op het CV.
- 3^e deelscore:
Eerste deel “Als.... geen handelsoorlog” tussen haakjes.
CvTE geeft er nog een reactie op.
Reactie CvTE:
Wij zien geen reden het voorbeeldantwoord te herzien of uit te breiden. Een andere verwoording van de relatie tussen ‘geen importheffing’ en ‘geen handelsoorlog’ kan juist zijn.

Vraag 11

Andere voorbeelden:

- . invoerverbod
- . subsidiering ten behoeve van bescherming eigen industrie

Opgave 3 – Een flexibele AOW?

Vraag 12

Vraag 13

Vraag 14

Leerling kan geen goed antwoord geven:
Immers x 1,015 niet juist (titel bron 2).
Maar dan maak je geen gebruik van bron 3.
Voorstel: vraag eruit.
CvTE geeft er nog een reactie op.

Reactie CvTE:

Er komt een aanvulling op het CV

Vraag 15

'relatief': mag ook anders verwoord worden, als maar een vergelijking wordt gemaakt tussen beide groepen.

Opgave 4 – Zelfstandigen niet solidair?

Vraag 16

1^e voorbeeld:

Is 1^e deelscore nodig? Het expliciet noemen van de getallen is toch niet nodig, omdat bij beide het indexcijfer begint op 100?

Deze vraag heeft Vecon voorgelegd aan het CvTE.

Reactie CvTE:

Omdat in de vraagstelling staat "Leg uit aan de hand van de grafiek ..." moet een leerling laten zien dat hij/zij een grafiek kan lezen. De constatering dat de groei van de zzp'ers groter is dan de groei van de werkzame beroepsbevolking klopt alleen omdat op de verticale as indexcijfers staan. Dat laat een leerling expliciet zien in de eerste deelscore (domein A). Ook bij het eerste voorbeeldantwoord is de eerste deelscore daarom essentieel.

De constatering dat het indexcijfer op 100 begint, geeft precies aan waarom de eerste deelscore noodzakelijk is.

De gegevens zijn: 1. Er is sprake van indexcijfers en 2. Beide reeksen hebben hetzelfde basisjaar.

Alleen met deze gegevens kan de conclusie getrokken worden.

Vraag 17

Gaat de werknemer vanuit werknemerssituatie zelf kiezen? Een werknemer zal niet gauw zijn recht op een WW-uitkering / ontslagvergoeding opgeven, om ZZP'er te worden.

De vraagstelling kan leerlingen op het verkeerde been zetten.

Vecon heeft het CvTE gevraagd hier een reactie op te geven.

Reactie CvTE:

Het door Vecon gestelde, "Een werknemer zal niet gauw zijn recht op WW uitkering / ontslagvergoeding opgeven, om ZZP'er te worden", is een aanname. Uit de context / casus blijkt dat die aanname niet altijd klopt. De leerling wordt gevraagd om voor die situatie een economische redenering / verklaring te geven.

Wij zien geen reden het voorbeeldantwoord te herzien of uit te breiden.

Antwoorden met een voorbeeld van een werknemer die kans loopt om zijn baan te verliezen kunnen juist zijn.

Vraag 18

Vraag 19

Vraag 20

Antwoorden via solidariteit kunnen goed zijn.

Vraag 21

- Ook een goede berekeningsmogelijkheid: totaal te betalen belasting uitrekenen voor de 2 personen, en dan vergelijken; Zacharia betaalt € 3.117,74 / € 3.117 en Willem betaalt € 8.327,42 / € 8.327, dus het verschil is € 5.209,68 / € 5.210.
In dat geval:
 - bij onjuist toepassen van belastingschijven: 1 punt in mindering;
 - bij onjuist toepassen van heffingskorting: 1 punt in mindering.
- Afronding: belastingtechnisch afronden (afronding in het voordeel van de belastingplichtige), 5.210 euro, ook goed.

Opgave 5 – Lenen voor je studie

Vraag 22

Er zijn meerdere voorbeeldantwoorden mogelijk via art. 3.3.

Vraag 23

Vraag 24

Eerste deelscore 'dat is groter dan -1' is niet essentieel.

Rente-elasticiteit is essentieel. Dus bijv. berekening van beide rentebedragen (10 mln en 7,2 mln) zonder gebruik te maken van de elasticiteit levert 0 punten op.

Vraag 25

2^e deelscore: verwoorden dat het minder onaantrekkelijk wordt om te lenen is voldoende (opmerking: 'aantrekkelijker' is niet hetzelfde als 'minder onaantrekkelijk', en daarom niet juist).

Opgave 6 – Zoek de zon op

Vraag 26

Een ander voorbeeld van een juiste uitleg:

Als de overheid de subsidies financiert met leningen, waardoor deze in de toekomst worden betaald met belastingen.

Vraag 27

Vraag 28